

Tevreden patiënten en zorgverleners én betere gezondheidsuitkomsten met CenteringZwangerschap

drs. Laura Jansma Stichting Centering Nederland

Steeds meer verloskundig professionals in Nederland kiezen voor het aanbieden van prenatale groepszorg aan zwangeren en hun partners. Deze andere manier van zorg verlenen wordt onderschreven door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het Actieprogramma Kansrijke Start en de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS). Sinds 2024 kunnen eerstelijnsverloskundigen per deelnemer een aanvullend tarief declareren bij de zorgverzekeraar.

Wat is CenteringZorg?

CenteringZwangerschap (ook wel CenteringPregnancy genoemd) vervangt de individuele consulten en biedt verloskundige zorg waarin zwangeren een actieve rol spelen. Tijdens groepsbijeenkomsten met circa tien tot zestien vaste deelnemers die rond dezelfde maand zijn uitgeroepen, vinden medische controles plaats en interactieve educatie over onderwerpen als zwangerschap, gezondheid, leefstijl, bevalling en babytijd, waarbij de zwangeren ook de gelegenheid hebben om een sociaal netwerk op te bouwen. Dit gebeurt onder begeleiding van een verloskundig zorgprofessional en een tweede begeleider (kraamverzorgende of praktijk/afdeling-assistent) die hiervoor beiden een tweedaagse centering-training en intervisies volgen.

Prenatale groepszorg op basis van het Centering-model leidt tot grotere tevredenheid bij moeders en bij zorgverleners. Uit internationaal onderzoek is bekend dat het tot positieve gezondheidsuitkomsten leidt en dit is nu ook in Nederland aangetoond. De positieve effecten omvatten:

- minder voorkomen van zwangerschapshypertensie en aanverwante complicaties;
- vaker starten met borstvoeding;
- meer (verbeterde) kennis over de zwangerschap;
- vaker aanwezig bij prenatale zorgafspraken en

- grotere tevredenheid over de verleende zorg.

In vergelijking met vrouwen die alleen individuele consulten volgden, ontwikkelden vrouwen die deelnamen aan CenteringZwangerschap een gezondere leefstijl, met minder alcoholgebruik en hogere scores op het gebied van beweging en gezonde voeding.

Verbreiding zorgmodel

CenteringZwangerschap wordt sinds 2012 aangeboden in Nederland. Jaarlijks maken inmiddels ongeveer 13.000 vrouwen gebruik van deze prenatale groepszorg, die er ook voor zorgt dat (aanstaande) ouders een sociaal netwerk vormen. Dit gebeurt veelal in de eerstelijns verloskundigenpraktijken, maar ook ziekenhuizen kunnen CenteringZwangerschap implementeren. De polikliniek verloskunde van Ziekenhuis Amstelland stapte twee jaar geleden volledig over op groepszorg voor zwangeren en hun partners. In de evaluatie van Qualicore, kwaliteitssysteem voor ziekenhuizen, werd de CenteringZorg in dit ziekenhuis vermeld als voorbeeld van excellente patiëntenzorg. Mede op basis van de ervaringen van het Ziekenhuis Amstelland ontwikkelde Stichting Centering de Handreiking Implementatie CenteringZorg in het ziekenhuis. Deze is te vinden op www.centeringzorg.nl.

Ook internationaal

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) ziet groepszorg als een veelbelovend model voor betere zorgkwaliteit. Onder leiding van TNO werd in het EU-gefinancierde project GroupCare1000 groepszorg volgens Centering-principes toegepast in de eerste duizend dagen van het leven in zeven landen (Ghana, Zuid-Afrika, Suriname, Kosovo, België, Verenigd Koninkrijk en Nederland) om de gezondheid van kwetsbare moeders en baby's te verbeteren. Het project werd afgelopen zomer afgerond. De resultaten zijn te vinden op www.groupcare1000.com.

Recente publicaties over CenteringZorg in Nederland:

- *The effect of CenteringPregnancy on maternal, birth, and neonatal outcomes amongst low-risk women in the Netherlands: A stepped cluster randomised trial.* Wagijo MR, Crone MR, Bruinsma-van Zwicht BS, van Lith JMM, Billings DL, Rijnders MEB. *Journal of Midwifery and Women's Health* (februari 2024)
- *Long-term cost savings with Centering-based group prenatal care.* Suze Jans, Xanne Westra, Matty Crone, Elske van den Akker-van Marle, Marlies Rijnders. *Midwifery* (november 2023)
- *Contributions of CenteringPregnancy to women's health behaviours, health literacy, and health care use in the Netherlands Effect of CenteringPregnancy on women's health behaviours, health literacy and healthcare use.* M-a. Wagijo, M. Crone, B. Bruinsma-van Zwicht, J. van Lith, D.L. Billings, M. Rijnders. *Preventive Medicine Reports* (oktober 2023)
- *Self-management support by health care providers in prenatal Shared Medical Appointments (CenteringPregnancy®) and prenatal individual appointments.* Anna H.C. Tsiamparlis-Wildeboer, Esther I. Feijen-De Jong, Mirjam T. van Lohuizen, Elke Tichelman, Ank de Jonge, Fedde Scheele. *Patient Education and Counseling* (februari 2023)
- *CenteringPregnancy in the Netherlands: Who engages, who doesn't, and why.* Wagijo MR, Crone MR, van Zwicht BS, van Lith JMM, Schindler Rising S, Rijnders MEB. *Free PMC article. Clinical Trial.* (januari 2022)